

Neutepeno  
Poprijeta Devica Marija

VI. ročník, I. st.

1910. Január



Zmosená  
Gospá Vojarszka

POBOZEN  MISZEN LISZT.

Reditel:

Bassa Ivan plebános vu Bogojini.

## Vszebina.

|                                                    |    |
|----------------------------------------------------|----|
| Red. : Postŭvani estevci! . . . . .                | 1  |
| Szrcsen : Na csaszt szv. Szebasztjani . . . . .    | 3  |
| Bg : Miloscse szí puna . . . . .                   | 5  |
| Dr. Lenarsich : Precsiscsávanje . . . . .          | 9  |
| S. I. : Trplenje Krisztusovo . . . . .             | 12 |
| P. : „Nemogocse“ . . . . .                         | 16 |
| H. H. : Zvelicsiteo . . . . .                      | 19 |
| D. A. : Sziromaski sztán . . . . .                 | 21 |
| Bassa Ivan. : Iz zgodovine szv. materecérkve . . . | 24 |
| H. H. : Krizsna pot . . . . .                      | 26 |

Drobis.

---

**Ki ne dobro, ki je vees, ali menje dobo  
sznopiesov, naj mi naznani ! Vsza pizma k  
meni, vu stamparijo nikaj !**

---

**Ki sesé liszt dáblati, naj za njega dve  
koroni posle na ime : Bassa Ivan plebanos  
vu Bogojini (Bagonya, Zalamegye) ali naj  
onomi dá, od koga liszt prekvzeme vszaki  
meszec.**

**Sziromáki, ki nemorejo zdaj vesaszi  
plácsati, kak vszako leto, tak i letosz lehko  
po veeskrátnih sumah, ali pa, kda bodo  
meli, naednok plácsajo !**

---

Csiszti dohodki liszta sze obrnejo na zidanje ednoga  
szamosztana (klostra) v krajini Szlovenszkoj na Vogrszkom.  
Preminocse leto je osztalo nanjega 300 koron. Zdaj  
zse mámo 1100 koron i interes.



# NEVTEPENO POPRIJETA DEVICA MARIJA

ZMOZSNA GOSZPÁ VOGRSZKA. — POBOZSEN MESZÉCSÉN LISZT

REDITEL:

**BASSA IVAN**

PLEBÁNOS

Vu Bogojini (Bagonya, Zálam.)

Prihaja vsaki meszec. Cena 2 koroni, v Ameriko tri.

## Postüvani estevci!

Z etim sznopicsom zse sészto leto sztopimo pred vász z zselenjom bozsega blagoszlova punoga novoga leta. Kda je nas sznopics ob prvím na szvetlo dani, je vnogi dvo-jüvao, jeli de to slo pa glejte: z pomocsjov bl. D. Marie

sze siri sznopies od dnéva do dnéva pa sze mocsno vūpamo, da ki szo dozdej verni bili k njemi, ga zdaj zse vecs ne zavrzsejo.

Vszaki narocsnik naj gléda, ka escse drūge pridobi, lehko de nam mogocse po császi escse vecs dati nasim cstevcem vu roke.

Ki szo lanszkoga ne plácsali, oni sznopicsa vecs ne dobijo, lanszko narocsnino mo je pa po drūgoj poti terjali. Vjeszén bi mogeo koncsi vszaki glédati, ka ga plácsa. Zdaj tūdi dopūsztimo táksim, ki zdaj ne zmorejo, ka szlobodno szledkar dájo, nego prek leta ne moremo csakali nikoga, ár mi tūdi moremo stamparijo zadovoliti, csi vszaki posteno plácsa, te vam zse dámo naznánje; kak nam je racsun vōszpadno i kama sze obrnéjo penezi, csi bi kaj osztalo.

*Reditelsztvo.*



## **Na csaszt Szv. Szebasztjani mantrniki.\*)**

Szebasztjan szveti  
V lepih nebészih  
Prebiva sza nász !  
Bodi pozdrávljeni.  
Nase cerkve szvet Patron !  
Csredo tvojih vernih  
Pelaj k szeb' v nebeszki dom !

Dare vszem davas  
Vero razlagas  
Malim in velkim !  
Bodi pozdrávljeni . . .

Krepis gorecse  
Mret' sze bojecse,  
Krisztjane lepo !  
Bodi pozdravljani . . .

Vojak plemenit  
Sz sztrlicni prebit  
Za Jezusa szí !  
Bodi pozdrávljeni . . .

Sztreljen ozsivis,  
K ceszari hitis  
Ga káras za gréh !  
Bodi pozdravleni . . .

\*) Peszem sza njegov god (jan. 20.).

Sztrah zdaj obide  
Hüdoga, ki te  
Za mrtvoga mel!  
Bodi pozdrávljeni . . .

\* \* \*

Ali hüdoba  
Pravde ne boga  
Sibati te dá!  
Bodi pozdrávljeni . . .

Vesz razmeszárjen  
Scsiszta vküpvdarjen  
Düso izdehnes . . .  
Bodi pozdrávljeni . . .

Szveti mantrnik  
Bodi priprosnik  
V nebészah za nasz!  
Bodi pozdrávljeni  
Nase cerkve szvet Patron!  
Csredo tvojih vernih  
Pelaj k szeb' v nebeszki dom.

*Szrcsen.*





### Miloscse szi puna.

**T**am je prebivala celi csasz szvojega detinsztva bl. D. Maria vu szamoti hizse bozse poleg szvetisca, dokecs je ne priseo csasz, ka szi je mogla premislavati, kama sze obrné na szveti.

Tak száma od shebé, tak brezi gláve, szi ona vszakojacski ne bode zebirala sztálisa na szveti, od stere je szledkar angeo szvedocso, ka je miloscse puna. Nej, ona nescse brezi bozse vole bogásztva, ne császti, niti dobrote zemelszke. Ona szi nancs toga ne premislávle, vu sterom sztálisi je lezsese zshivlenje, nego sze z csiszta na bozso volo nihá.

Ka de z njov? To, ka Bog scsé.

„Ovo szlűzsbenica Goszpodova“, to szo njéne recsi. Szamo edno scsé, to edno, naj sze zgodi z njov vszikhár vola bozsa. Kaksi sztán njoj Bog zeberé, vu tom scsé ona biti.

Pa tak je dobro. Vsza ki cslovek je bozse sztvorjenje i szlűzsábnik bozsi. Vsza ki cslovek té eden námen má na szveti: Bogi szlűzsiti ino sze po toj szlűzsbi zvelicsati.

Nego vu kaksih prilikaj, vu kaksem sztálsi, to szi naj vszaki szám pogucsi z szvojim Bogóm ino z szebov.

Ki vu taksem velkom deli, kak je zebiranje sztálisa, ne proszi Boga za pomocs pa szi brezi pámeti zebira sztán, ali zshivlenja pot, on naj szam szebe krvi, csi vetter szejajocsi vihér zsenja pa szi pokvári celo szvoje zshivlenje.

Blázsená D. Maríá je szvojo volo vszikdár pri Bogi iszkala, njemi pa drügomi nikomi ne sze je stela dopadnoti.

Vu tom nakanenji je oblübila vekivecsno devistvo, vu toj voli sze je podála celo zevszema szvojemi Bogi.

Vnogokrát je proszila Bogá, naj njoj tak zravná zsitka pot, ka de njemi vszikdár verna, ka osztáne vszikdár njemi lübezniva. Pa jo je Bog poszlühno. Prikapcso je k njoj neduzsnocsisztoga zsenina, szv. Jozsefa, vu kom je vsza naisla, stera szo njoj potrebna bila za obderzsaváje szvojega nakanenja; On je bráno njéno szvéto nakanenje z zákonom, bráno njéno postenjë z prosztím zshivlenjom, on je pripraven bio szkrb meti na bozsánszko dete ino je bio na pomocs vu pripravlanji krüha i obleke. Vsza szo sze njoj tak zgodila, kak je potrebno bilo.

„Ki lübijó Boga, onim sze vsza na dobro obrnéjó“, pise szv. Paveo. (Rim. 8, 28.) Bog naime tak vodi csloveka, ka njemi po rázlicsnih potáj vszakdenésnjega zshivlenja szpoznati dá, ka je njegova szvéta vola za csloveka. Ki sze vu bozso volo podá, szi posteno posztele.

Nej na szveti bole velkoga pitanja, kak je to, kaksí sztán szi naj zeberém. Blázseni je, ki vremenitih haszkov i zemelszkíh zrokov ne gléda, nego szvojo volo bozsoj voli podvrzse. Bog je vszakomi csloveki odlócso niksi sztán i nikso mestrijo, pa njemi dá tüdi mocs, volo pa nágib na on sztális, ali sztán. Szamo ka to vu szebi szamo táksi cslovek szpozná, steri Bogi szlüzsi.

Ki vu szvojem racsuni Boga vöpozábi pa ne glé-

davsi na szvoj vekivecsen cio, szí szamo zemelszke do-  
rote isese ino szí vu zebíranjí sztálisa to premislávle, ka  
do lúdje pravili, on sze naj níkaj ne csüdiva, csi szí te  
vu tak zebránom sztálisi niti meszta, niti mira ne naide  
pa de szám z szebom nezadovolen ino vu celom zsitki  
neszrecesen.

Kelko, kelko lüdií sze za neszrecesnoga i nezadovol-  
noga csüti na szveti — pa zakaj? Ár szo szí ne dobro  
zébrali sztálisa szvojega.

Nad taksími sze szpuni recs proroka: „Jaj nebo-  
gavnim szinom — právi Goszpod — steri tanács drzsíjo,  
nego brezi mene i zákone szklenjávajo, nego brezi mojega  
düha“. (Izaiás 30, 1.).

Za to: Csi tí dén pride, ne zebíraj szí po szlepom  
sztálisa! Premiszli szí szvojo naturo, szvoje düsevne i  
telovne mocsi, szvoje nágibe pa tak szí te premislávli,  
kde je tiszti sztális, vu sterom bos tí z tvojimi mocsmi,  
z-tvojov naturov, z tvojimi nágibami tak zsíveti znao, ka  
szvojemi vekivecsnómi blazsensztví lezsi blüzi prides.

Z zsívov verov sze obrní k Bogi po preszvetlenjé,  
proszí ga z pravicsnim, vednákoszresnim nakanenjom, naj  
tí pokázse szvojo szvéto volo ino szí etak zdíhávli z krá-  
leszkim peszmarom: „Navcsi me, Goszpodne, naj szpoz-  
nam pot, po sterój me vódití scsés“. (Ps. 142, 10.).

Pa glédaj, ka de tí düsa neduzsna, csiszta, ka sze  
vrednoga vcsinis poszebne bozse szkrblivoszti.

Csi pa bozse szvéte vole ne moreš zadoszta szpoz-  
nati, te proszí tanács od onih, kí szo njegóví námesztníki  
na szveti, kí tí zuájó povedati, stera szo znaménja ednoga  
ali drügoga sztána.

Saula je Krisztus szám sztavo na poti, naj ne pre-  
gánja njegove, nego kda ga je Saul pitao: „Goszpodne,  
ka zseles, naj csinim“, njemi je ne dao tanácsa, nego ga  
je k Ananias dühovníki poszlao, naj njemi on dá naz-  
nánje bozso volo.

Od sztarisov tūdi proszi tanács, na kelko szí duzsén, nego pázi, ár njé tūdi zná napuniti dūb szveta pa ti rávno taksi tanács dájo, steroga de ti na kvár uaszledūvati, kak szv. písma právi: „Csloveka nepriátelje szo njegovi hizsni“. (Mát. 10, 36.).

Na szlednje pa proszi tanács od szmrti. Z miszli szí sterój poti zsitka bos sze bole veszelūo vo vōri tvoje szmrti.

Preporocsi szebé ino tvojo prihodnoszt vu obrambo blázsene device Marije. Pred ocsmi mej to morszko zvezdo, stera z szvojim blizsketanjom jezero potnikov resila zse krive poti. Vu nevarnoscsi, vu dvojnoszti, vu potūvanji tvojem glédaj Mario. Dokecs bos njo naszledūvao, ne zablodis; dokecs bos njo proszo, ne zdvojis; dokecs te Ona bráni, sze neimas bojati na morji zsitka, pod njénim voditelsztvom vszakojacski prides do tvoje vekivecsne posztáje.

*Bg.*





## Ka dobimo vu szvéto*m* precsiscsavanji.

### II.

**C**si glédamo na cslovecso naturo previdimo to ka je na veliko nagnjena na lagoje, kak lahko csini greh, ino kak zsmetno njoj szpadne dobro csiniti. Cslovecso naturo je pokvaro te prvi greh nasih prvi roditelov. Za toga greha volo je cslovecsa natura pokvarjena ino vola na hūdo nagnjena.

Ino csi cslovek zdaj szvojoj pokvarjenoj naturi po voli hodi, sze ne zatagūje, te ta lagoja natura vu csloveki goszpod posztane, njemi zapovedāva, ino to zovémo za lagojo nagibnoszt, iz stere csi vu csloveki duzse drzsi lagoja nāvada bode.

To szam mōgeo razlozsiti ár rávnok pri szvéto precsiscsávanji dobimo to miloscs, iz-sterov naso lagojo nagibnoszt pomenkamo, naso lagojo naturo poteremo. Té tak szveto precsiscsávanje oszlabi naso lagojo nagibnoszt ino nász pomāga ka naj lagojo nāvado, nāvadni greh tá nihāmo.

Keliko dobrovolni dūs je ki tak govorijo: „nemrem sze od pszūvanja doli navcsiti, nemrem to csemernoszt tá nihati, nemrem to potrplivo trpeti.“ Nemres? Jasz ti verjem, ali povem ti edno vrásztvo, edno zagvūsno pomocs ino to vrasztvo, ta zagvūsna pomocs je: goszto szvéto precsiscsavanje.

Bil eden veliki vójacski goszpod (admiral) na Francuskom po imeni Marceau ki je kroto batriven ino zvucsen

bil. Ali da je bil trno osztriven, szo ga njegovi podlozsniki na kelko je szamo mogocse odürili. Jaj je bilo onomi na kom je te vojaeski csasztnik szvoje csemére vö püsztó, groznovitno pszüvanje csüo táksi iz njegovi vüszť. Prigodilo sze je ka eden té najbogsi priatel toga goszpoda merje hitro.

Na to sze sztrszne te admiral, tá niha szvojo csészť, ino prekvzeme ravnanje edne missionske morszke ládje. Na toj ládji je bila edna mála kapelica, gde sze je vszaki dén szvéta Mesa szlüzsilá. Potnicke ki szo na toj ládji na morji potüvali szo vidili kak ravnitel té ladje vszaki dén pobožno klecsécs poszlühsa szvéto Meso, ino zkaksov pobozs nosztjov vzeme kszebi vszaki dén Jezusa. Ravnitela podlozsniki szo pa na pamet vzeli ka vecs necsüjejo iz njegovih vüszť ono sztrasne pszüvanjo, stero szo pa prvle tak gosztokrát csüli ino szo vidili pri njem, kak sze szvojimi cseméramo vojszküvai dokecs njih je ne potro.

Ednok csüje te ravnitel, ka szí njegovi matrozi (szlugi steri szo na ládji) od njegovoga gosztoga szvétoğa precsiscsavanja pogovarjajo. Ravnitel knjim sztopi ino njim govorio: „Máte vi vszi veliki zrok goszpodnomi Bogi vhálo dávati, za mojega szvétoğa precsiscsavanja volo, ár jaj bi vam bilo, bi vam tak sztrasno slo kak prvlé, csi bi jasz ne hodo telikokrát k szvétomi precsiscsavanji.

Té veliki csasztnik szvétomi precsiscsanji vháli, ka sze je od sztrahovitne lagoje navade odszlobodo, ka je mogocsen bil szvojo csemérnoszt potreti, ino pszüvanje ta niháti. Ino to je zagvüsno tak: szvéto precsiscsávanje potere vu nami lagojo volo, lagojo nagibnoszt kak: csemére, jáluoszt, necsisztocso, mlacsnoszt, ftraglivoszt nadobro delo, kak nasz to Szv. Bernard zagvüsa ki etak govori „Csi sto med vami ne csüti vecs tak mocsno szküsavanje na csemeruoszt, na nevoscscenoszt, na necsisztocso ino na drüge hüdobije, naj on vhálo dá Teli ino Krvi Jezusa, ino naj sze veszeli, ka po moci etoga szvesztva zvelicsanje zadobi.“

Szvéti Ambrus pa etak pise: „Telo Jezusa Krisztusa je szenca, stera hladi gorecsnoszt pozselivosztí, zvézse prevzétnoszt gresnoga pozselenja, ino hüdo volo vu nami pogaszí.“

Ino to nemre nacsik biti! Ár vu szvetom preciscsavanji On Jezus pride knam, ki szam právi: „vcsite sze od Méne ár szam krotkoga ino poniznoga szercá.“ To nam scsé dati, to nam prineszé, tū nász scsé zvrácsiti gde naj lezse je szpadnoti gde je rana naj bole nevarna, gde nevarnoszt naj véksa ka na zgūbo pridemo. Zátó niscse sze nemre tozsiti od szvoje gresne nature, ka nemre obladatai, ár ima vu szvetom preciscsavanji mocsno vráosztvo z sterim bi sze lehko ozdravo z sterim lehko obrázni szvojo düso od szkvárjenja.

*Dr. Lenarsich.*

(Dale.)



## Trpljenje Krisztusovo návuka puno gledalo.

**H**ipolit Galleatin, eden pobožsen dühovnik vu Florenci na Taljanszkom szi dá namalati presveto sztrnjom ovencsano glavo Jezusa Krisztusa. Pred tov podobov je sztao vecskrat med dnevom vsászi cele vöre i je hvalezsno premíslávao neszkoncsaso lübezen Krisztusovo do nasz lüdihi. Ne dalecs od njega je prebivala niksa gizdava i necsimerna zsenszka, stera je vecskrat gledala i miszlila, da sze te dühovnik vszigdár gleda v gledalo; zato ga ednok pita kakse gledalo denok mate ka sze vszigdar v nje gledate, i kak szo zsenszke radovedne njemi ne dala prvle mira ka njoj je mogeo pokazati. On zeme podobo i jo neszé v hizso necsimerne zsenszke. Gda ona zaglédne podobo nasega Odküpitela z trnavov koronov na glavi, z szkuznimi ocsmi, z z bledimi lampami sz krvjov otecseni obráz, da je bio kumaj csloveki podoben: sze vsza presztrási i je bila globoko genjena vu szvojem szrci. Na to njoj pravi dühovnik: Gledajte to mate zazseljeno gledalo; v njem bi sze mogli vszaki den vszi ki necsimerno i gresno zsivejo. Csi to gledalo — právi on dale — vasz ne szpremeni i vassega szrca ne szpreobrné, szte gvisno zgübleni.

Te osztre i kazajocse recsi szo tak genole njeno szrcé, da sze je britko zjokala nad szvojimi grehi. Ne dugo zatem odide v szamosztán vu sterom sze je osztro pokorila. Zato poglednite dragi krscesenicje: britko trpljenje nasega Goszpoda Jezusa Krisztusa je za nasz návuka puno gledalo. I ka nam kazse to gledalo, ka vidimo vu njem?

Odürnoszt greha ; i szilno potrebsino zatajüvanja i pokore.

O Goszpod Jezus daj, da bi pogoszci glédali vu to gledalo i poglednoli v njem odürnoszt szvojih grehov sze za tém pobolsali i za nje sze isztinszko szpokorili !

V gledali szvetoga krizsa zaglednemo odürnoszt greha. Grdi grbaszti obráz sze tüdi v gledali vidi grdi i grbaszti ; naj grsa sze pa prikázse v gledali szv. krizsa z grehom zamázana düsa ; tü sze pokázse vu szvoji celi gnjuszobi i grdobiji. Zgledni sze teda gresna düsa v to gledalo i tvoj trpecsi Odküpiteo ti bo govero : Szpoznañ v njem velikoszt i gnjüszobo greha ; zakaj greh je napravo vsze moje trplenje.

Gledaj vsze rane moje ; od temena glave do poplatov ne nikaj zdravoga na meni, liki szame rane i oteklíne ; gresnik to je tvoje delo. Teliko je trbelo da sze je tvoj dug zbriszao ; tak miszlijo nebésza od greha, tak je kastigao Bog greh nad szvojim neduzsnim Szinom.

Ti o cslovek ? tak rad krivis zsidove grozovitoszti, ár szo krizsali bozsega Odküpitela, pa sze jako mesas ; zakaj moji i tvoji grehi szo právi Odküpitelovi morilci.

Szveti dühovnik i szamosztanec Izidor drzsi szvoje dni krizs vrokah i pazlivo premislavle trpecsega Odküpitela. Obilne szuzé szo sze njemi vdrle po njegovom lici. Eden brat ga opita zakaj sze jocse ; szvetnik njemi odgovori : Jaz objakávlem szvoje grehe, z sterimi szan szvojega Bogá i goszpoda na krizs pribio. Szveti Izidor sze je pogledno v gledalo krizsa i je szpoznao v njem odürnoszt greha i sto bi mogeo poglednoti v to gledalo pa nebi kaj ednakoga zsalosztznoga szkuszó ? Szpoznañ venda o cslovek ! pravi szv. Bernard, „szpoznañ denok kak grdi i odören je greh i kak obcsütlive szo njegove rane, ar za volo njega je mogeo ranjen biti nas Goszpod i Odküpiteo Jezus Krisztus“. I szveta Magdalena Paciska je na szmrtnoj poszteli scse pravila : „Jesz sze locsim od szvejta i do zdaj scse neszan zapopádnola sztrasno szkriwnoszt, naimre kak sze more venda tak lehko gresiti ar je edini Szin bozsi tak krvávo greh plac sati mogeo“.

Ali pri tom scse nesz mimo osztati. Pogledni záto

scse ednok v gledalo krizsa o gresnik i ti bos z Odküpitelovih vüszť scse drügi glász csüo, po sterom mores sz poznati odörnoszt greha. On ti govori: „z grehom sze moje trpljenje ponávla“, keliko szmrtni grehov sto vcsini, telikokrat on Krisztusa znovies krizsa. Oh kelikokrat sze tũ Krisztus znovies krizsa! Milijonov dũs posztáne vszaki dén Kalvarij za njega, keliko sze vcsini szmrtni grehov Krisztus Goszpod je bio zapüscseni od szvoji apostolov. od Petra zatajen. Oh keiko je taksi, ki szo krscseni na njegovo imé i szo szprejeti bili med njegove vucsenike; keliko ga zapüsztĩ vszaki hip i ga zataji z grehom! Bozsji Odküpiteo je bio od Judasa odani: pa joj keliko Judasov je scse déndenesnji, sterih ga vszaki dén odávlejo pa ne Zsidovom liki satani, ne za treszeli szrebrni pénez, liki za doszta menso ceno, za greh.

Dopadno sze njim je hüdodelnik Barabás bole kak neduzsen Zvelicsiteo, oh kolikim tũdi dnesz den hüdobija bole dopadne, jákoszt kak da li trpljenje Krisztusovo ponávľajo!

Zato pa tozsi tũdi Goszpod po proroki Izaiási rekocs: „Szkém szte me prigľihali? Ka szte za mené na vago polozsili?“ (46. 5.) I gresnik nemre na to drügo odgovoriti kak to: greh szan polozso za tebe na vago, za greh szan te odao i tak ponovo tvoje trpljenje. Sto ne pozna vu tom odörnoszt greha? I denok sze scse ne vidi greh vu szvojoj punoj odörnosztĩ, popolnoma mo ga scse szpoznali csi sze tretjics zglednemo v gledalo krizsa i premiszľimo: kak nága je zgrehom zamazana dũsa vszéh jákosztĩ i zaszľüzsensja! zakaj za takso dũso je zgübleno vsze dobro delo.

Ka sze právi gresiti po szmrťi zvelicsitelovoj? Sze právi njegovo Resnjo krv zametavati, z nogami tľacsiti i zsidovmi kricsati: „Njegova krv naj pride na nász i na naso deco.“ (Mat. 27, 25.)

O sztrasna mocs greha. Ka bi melo ozdraviti gresnika ga zacsemeri, ka bi melo zvelicsati, ge le pogübi, ka bi melo na nebeszki dobrotah nasz obogateti, je brezi haszka za nász csi v grehi zsivemo.

Zato z gledni sze o gresnik v gledalo szvojega trpečsega i mirajocsega Odküpitela i szpoznaj szvojo dũsno

nágoto ; premislávli v njem odörnószť szvojih grehov ! „Odpri szvoje ocsi, pravi szv. Ambrozs, odpri szvoje ocsi ti neszrecsna dŭsa i glédaj kaksa szí nígda bila vu sztani miloscse i kaksa szí zdaj vu sztani greha ! Bila szí neveszta najvéksega, bila szí cerkev zšivoga Boga, bila szí zvolena poszoda, bila szí pocsivanje vecsnoga krála, bila szí szesztra angelov i delezsnica nebész.“

*S. I.*





### „Nemogocse !“

**F**o je isztinszka zgodba, stera sze je vrsila zse pred vecs sztoleti, nájmre leta 1795 na Francuszkom v vársi Nantesz. Tü je bio kaprun Kambron reberijszke vojszke na szmrt obszojeni, ár je szvojega császtnika vdaro v pijanoszti po obrázi i to je vcsino za csasza vojszke. Kambron je bio komaj dvajszeti let sztar, a pijánec je bio velki. Njegov sztotnik, steri ga je rad meo, ár je mladénec ovacsi csrsztev i dober voják bio, da njemi cslovek nej zlejka najseo pára, je szsproszo nazádnje za njega miloscso, a szamo pod ednim pogojom. — Naprej sze je godilo etak :

Sztotnik ide v temnico k Kambroni, steroga bi meli na drügi dén dolsztrliti i njemi právi : „Posztlüsaj decsko, ti szí napravo velko neszpametnoszt !“

„To jaz dobro znám, goszpod sztotnik ; vej vam je znáno, kak dalecs szam priseo. Vütro me dolsztrlíjo“.

„Mogocse !“ odgovori sztotnik.

„Ka — mogocse ? Miloscse nemrem csakati i tak mi ne osztáne drügo, kak mrejtí“.

„Pomali, prijáteo ! prineszo szam ti miloscso ; ne bos escse mujrao ! Zaszlüzsená kastiga sze ti bo odpüsztíla. Tüdi kaprun scse osztánes naduzse, a to vsze szamo pod ednim pogojom“.

„Pod kaksim pogojom ? Govorite, goszpod sztotnik !

Jaz szam priprávljeni vsze vsiniti, da szi resim zsvljenje i csaszt.“

„Neszmis sze nigdár vecs upijaniti“.

Kambron nagne glavo i premislávlé. Za nekolko csasza právi: „Goszpod sztotnik, to je nej mogocse.“

„Ka, nej mogocse? I csi sze z tem resis gotove szmrti? Premiszli záto: — vütro bos ovacsi dolsztreljeni!“

Zdaj právi Kambron: „Poszlüsajte, goszpod sztotnik! Csi nescsem vecs pijan biti, te neszmim vecs vina niti kostati; a jaz pa liter szva zse taksiva prijátela, ka csiga vidim, je mojoj pámeti konec; naj bo pijacsa escse taksa, jaz ne poznam nikse mere; i csi ednok zacsnem piti, te nemrem nehati, csi bi rávno steo.“

„Pa sze zaisztino nemres zadrzsávati vina?“

„To je tezske. Nigdár vecs vina piti, niti kaplice nej, nigdár, nigdár vecs — to je tezske, jáko tezske za mené!“ I Kambron nagne pá glavo. Za nekolko megnenj pa právi: „Goszpod sztotnik, csi vam oblübim, da ne bom vecs vina pio, sto de pa za to dobro sztáo, da bom oblübo szpunjávo?“

„Tvoja csasztna recs. Tá ne potrebüvle niksih porokov. Jaz znám, da ne prelomis nigdár dáne recsi, csi jo ednok dás“.

Z na eden kráj nagnjenov glavov je obszojenec premislávao, a odgovoriti scse nej mogeo.

„No, Kambron, ka szi szi zvolo?“

„Goszpod sztotnik, nájprvlé lepa hvála, da szte tak dobri na mené. Zdaj pa poszlüsajte, ka vam povem. Dobro; Oblübim i priszégnem, da v celom mojem zsvljenji vecs nigdár niti kaplica vina nede mocsila mojega jezika. Szte z tem zadovolni?“

„Popunoma, prijáteo moj“, je odgovoro sztotnik.

Na drügi dén je zse pá sztopo v szvojo prvesnjo szlüsbo kaprun Kambron. Pétdvajszeti let keszneje je kaprun Kambron posztao generáo. V boji pri Vaterloo je on vodo sztáro caszárszko gárdo i sze z szvojimi vojáki tak jünasko vojüvao, da ga za volo njegove batrivnoszti francuzje jáko postüjejo. Gda je szpadnolo caszársztvo, je zapüszto vojasko szlüsbo i je potom zsivo v méri i zadovolnoszti v Párizsi.

Njegov negdasnji sztotnik je tüdi v Párizsi prebivao.

Gda je zvedo, ka sze je Kambron v Párizs priszelo, je pozvao eden dén njega i escse nekolko drügi sztári szoldákov — továrisov na obed. — Na prvo meszto, na právom kráji sztotnika, szo poszádili Kambrona. Med obedom njemi natocsi sztotnik kupico cilo sztároga vina. Kambron sze zacsüdi i szkoro z névoljov právi:

„Ka pa to meni natácsete?!“

„Prav dobro renszko vino, szto let sztaro. Dvojim, da bi takse scse gde v Párizsi dobili. Li kostajte, proszim . . .“

„Kostam naj? . . . Kapa oblüba, goszpod sztotnik, moja cssasztna recs!“ je zakricsao Kambron i je vdaro z pesznicov po sztoli. „Moja csasztna recs! I voza pa miloscsa i moja priszega. Ali szte na vsze pozábili, ali ka miszlite od mené?! Od tisztoga csasza sze je niti kaplica ne doteknola mojih vüsz. Jaz szam vam tak oblübo i recs szam zdrzsao.“

Pun obscüdivánja teh postenih recsi je nej vecs szilo szeri sztotnik, da bi kostávae Kambron dobro renszko kaplico, nego sze je veszelio v szrci, da je reso taksega csloveka, kak je Kambron, domovini szvojoj . . .

P.





## Zvelicsiteo.

**Z**a vreme na Poncius Pilatusa, gda je Jezus vu Judeji navucsávati zacsno, bilo je poszlano pizmotesztomi caszari pod steroga je opraviteo Pilátus szpadao. Vu tom pizmí opravitel etak od Jezusa caszari pise :

„Miszlim, oh caszar, da to, ka ti zdaj pisem, szí zse-len znati. Tű zshivé eden cslovek, steroga zovéjo „Jezus Krisztus“. I lűdjé právijo da je prorok, i njegov návuk drzsijo bozsánszkim, pa tűdi to právijo lűdjé od njega, da je szin sztvoritela nébe i zemle. Za isztino, oh caszar, da sze szaksi dén csűje kakse csűdo od toga Krisztusa : mrtve gor būdi i betezsne z recsmi vrácsi. Z ednov recsjov, lepi je i ozvisen cslovek ; da tisztí steri njega glédajo morejo-sze njemi csűditi i bojáti sze ga. Dale ti pisem vu kratko kak zgledi : Vlaszé má na szredini csela na dvoje razdel-jene pa njemi szézsejo do ramena, kak tű noszijo náza-retszki lűdjé. Cselo má gladko, i lice má tűdi gladko, szrednje fárbe. Brado má goszto takse fárbe kak vlaszovje. Pogléd njemi je sztrahovit i ozbilen ; ocsi má szvetle pa za volo toga niscse sze ne vűpa zsnjim vu ocsi glédati ; gda lűsztvo kára, te njemi .szkuzé tecséjo, pa gda opomina národ te malo gda pokázse veszélo lice.

Právi lűsztvo, da ga scse izda nigdár nejszo vidili sze szmejati ; ali jokati szo ga vidili vecskrát.

Oh caszar, csi bi tvoja zmozsnoszt stela viditi toga csloveka daj mi naznánje pa bom ga vcsaszi k tebi poszla.

Szaki sze csüdi tomi csloveki vu celom Jeruzsálemi. On sze neje od nikoga vsio pa vsze zná, ka sté ga sto zapita; pa bojáznoszt je zavládala med lüsztvom. I za isztino kak zsidovje právjio, da nigdár nejszo csüli takse tanácse i takso vucsenoszt od nikoga kak zdaj vesi té cslovek, po imeni Krisztus. I vnogi od zsidova zse vörjejo vu njega, a vnogi szo prisli k meni ga tozsit, da je on proti tebi. Záto, oh caszar, od tvoje ozvisenoszti csákam odgovor.“

Vidite, to je bio pocsétek kak szo Jezusa zácsnoli tozšiti Pilátusi, tak dugo njemi neszo dáli mir da je būo na szmrt oszojen pa te je sztrasne muke trpo; a nikaj ne je būo kriv.

Záto mejmo szigdár na pameti kelko je Jezus trpo za nász. Zdaj bomo lepo priliko meli „posztno vreme“ vecskrát razmislávati o muki — Jesusovoj.

H. H.



## Sziromaski sztán.\*)



ve leta je sztar bio máli Ivanek, gda je njegov ocsa vmro' i mati je tüdi vküp szpadnjena zsen-szka bila; od vnogo sztrádenje i sziromastva.

Pét let je sztrádela dobra mati sziromaska, i teski krüh pripravlela za szébe i za szina máloga Ivaneka. Kda je Ivanek bio zse szedem let sztar, je sziromaska, brez sztáne, nevolna mati obetezsála, beteg jo je v posztel vrgo; trosta i obrámbe je nikse ne imela, sztára dovica. Máli Ivanek je njoj na vékso zsaloszt i zsmécso bio, ár je vedla, csi vmerjé, ka on nikoga ne bode meo.

Eden zadvecser je betezsna mati z posztela milo zdi-hávála: „Bog moj! Szinek ka pa z tébe bode? Jezus moj razpéti, pomágaj mi trpeti, potrostaj me! Vszi Szvétei Bozsi proszita za méne. Oh dabi me pa denok sto pog-lédno, kabi ga oproszila naj mi popa prizové, kabi ne brez szpovedi vmrla . . . jaj!“ Ivanek je csüo to zsa-losztno zazovenje i oberné sze k materi jocsics i pita: Mama ka vam trbe? Materi szo pa szkuza szilile z ócsih. Ivanek je vcsaszi zarazmo od materi i bezsao je po szpo-vednika. Betezsna mati sze je szpovedla, Jezusa v náj-szvetesem szvesztvi i szlednjo mázanje gori prijela, na szineka glédajocse sz recsjov: Jezus, Marija, szvéti Jozsef — je vmrla.

Mrtvo telo je dáó pokopati Goszpodár one hizse, gde je sztánüvanje imela sz Ivanekom.

Zvon: bim-bam doni. Mati sze na cintor neszé, máli Ivanek tüdi ide za csarnov skrinjov, ár je znao ka ma-terna lübézen do njega sze zdaj sz málim seregom lüd-sztva ta szpreváje. Na cintori, da sze je pokápenje vrsilo,

\*) Radi damo meszto toj máloj povesztí, naj vidijo nasi estevei jezik dru-gih szlovenszkíh fár.

je máli Ivanek túdi tam bio i klécso pri maternom skrinji. Gda sze je ogłaszila mila peszem: Idem jasz zse vu grob... mater doli pūscsejo. I zdaj Ivanek zsalosztno zacsne kricsati: Mama, mama pa mené tū nihás! kama bom pa so szamszeméren? Skrinjo je zemla pokrila i jámer je leszeni krizs vgrob posztavo.

Ivanek gori sztáne, i pod krizs poklékne, pa právi: krizs de moj zsitek. Lűdsztvo razide — Ivanek pa moli pri grobi pokojne matere i sze britko jocse, tak ga mraz prime i szi zsalosztno miszli, ka de on túdi domo so, kama de so, ni nikoga ne ima? Ide tá, gde je sz mater-jov prebivao k bogátomi, bogát ga prime za roko i me právi: Ti szi vecs ne nas, idi ta vő! je pokazao njemi na dveri. Ivanek escse zdaj jocse, csi je te ne, gda je grűdje pokalo po maternoj skrinji.

Odide. Denok sze je naszáj povrno na drűgi dén k bogáti, zdaj je zaklenjena vráta najseo, ne je mogo notri, od szgora vrát sze je steo prek vlecsi; na vrátah je pa bilo nabitje sz cvekmi i on je na cvekeh obiszno. Bogát pa gda ga zaglédno je psza na njega poszlo naj bi ga sztirao, Ivanek sze je sztraso i sze je steo doli pűsztiti, zdaj szi je pa escse te jedini gvantec razcseszó. Zsméten sztális je bio máloga Ivaneka, escse k njemi v zimszkom vremení je bio szíromák vő vrzseni. Zdaj je zdihávao: Bog moj, Goszpod moj! ka bom csinéci? zaka szi mi ne nihao szladko mater duzse.

Tá je so po vulici, najseo je na trgi edno zsenzsko szedécso szád odávejocso; lepo jo je proszo naj dá njemi edno jaboko, dála me je, Ivanek zahválo dár i dale so kodivat.

Na drűgi dén je pa tá priseo na trg, ali zdaj, zsenzsko je ne najseo, vidi lűdsztvo v cérkev idti, on túdi ide; gda v cérkev pride v csaszi je szpoznao ono zsenzsko stera je njemi jaboko dála, i jo pita: Mati zaka vi dnesz pa ne odáveta szád? sztáne sze sztrzne i právi: Vidis moj szinek, dnesz je szvétí dén, dnesz sze je máli Jezus narodo, dnesz ne szmim odáveti, morem szvetiti.

Ivanek sze je zajoko: jaj vmrjen od gláde, zmrsznem od mrazi, ni nikoga ne imam. Dobra zsenzška je v zseb szégnola i dála njemi je pét kraicarov pa me právi: Idi k peki pa szi krűh kűpi, máli Ivanek je od radoszti ne

csasz meo zahváliti, szamó bezsi k peki, nego pekovszka trgovina je na szvétí dén tūdi zapreta bila, naszáj sze je povrno v církev k onoj zsenszki, církev je zse prázna bila, zsenszko je ne najseo. On pa hodi od gláde i zmršznjeni po církví i podoba gléda, csi njemi kaj dájo — stima ka szo lūdje.

Sztáne pri Marijino podobi i právi: Ti lepo zsenszka ve pa glej ua méne, od mrazi zmršznem, od gládi vmersen; ve pa denok mi nika dáj! Ivanek je ne dobo glászi ni álmostva; zdaj je odzsalosztí vkūp szpádno i omedlo, máli szén ga je prijeo i v málom sznaji sze je njemi veszélo szénjelo, tak liki bi vido ocsó i mater i bi njemi tanács daváli: ve de te angeó varivacs vodo!

Predrami sze, pa je bio on szíromák kak prve. Gori poglédne na podobo i szpozna na nej ka je to podoba Blazsena Devica Marija; na miszli me je prislo, ka je ona zsenszka njemi pravila, gda me je kraicare dále, od máloga Jezusa. I tak zdaj zacsne k podobi na glász: Ti szí tá mati ka szí dnesz máloga Jezusa porodíla, steri celómi szveti dá veszélje, málím pa lepi dár prineszé? Proszí tvojega Szina, naj meni tūdi dár dá, naj me On razveszeli!

V tom megnenji sze je szkázao málómi Ivaneki angeó varivacs, i ga je pelao vő z církví v szamosztan, gde szo szmilena szesztra Bozsicsna dáre delíla.

Ivaneka szo gori prijela i obílnó obdarūvala, gda je pa zse Ivanek vsze razlozso szvoj szíromaski sztan, je sztanūvanje dobo v szamosztani, za ministrante potom pa za baráte.

*D. A.*



## Iz zgodovine szv. materecérkve.

— Vélki Theodor caszar. —

**P**o szmrti Velentinian caszara je na záhodi njegov szin *Gracián* vzéo prek vládanje vu sesztnájsztom leti szvoje sztaroszti. Vládao je od leta 375-ga do 383-ga. Na izhodi je pa njegov brat vzéo prek drúgo polovico drzsánja Valentinian po iméni, kak sze je ocsa zvaó.

Za casza toga je escse sztára poganszka vera vnogo naszledüválnčov mela; med velikásami jih je escse doszta bilo, ki szo poganszkim bogom szlüzsili, v Rimi je na drzsávnóm szpráviscsi escse sztao szteber Jupitera, poganszkoga boga ino caszarje szo sze escse za vélke dühovnike imenüvali, kak vu sztárom vremení.

Nego *Gracián* je to pomali doli szpravo. Poganszki oltár je vövrgeo z drzsávne hizse ino sze je vecs ne dao za vélkoga popa imenüvati. Poganszkim cerkvám, med sterimi zse vnoga prázna bila, je vzéo imánje ino bogásztva pa jih je szamo telko nihao, kelko jih je za volo poganov potrebno bilo.

Kda je caszar szprevído, ka szám tak velkoga drzsánja ravnali ne more, szí je ednoga spanjca, po iméni *Theodosiusa* zébrao za továrísa, z kem je steo vládo razdeliti, da pa komaj je zacsno, szo ga vmorili pa njegovoga brata Valentiníána tüdi. Po tom je *Theodosius* szám osztano caszar drzsánja.

*Theodosius* je vcsaszi vu zacsétki szvojega vládanja zapóved dao vö od práve vere ino je prepovedao, ka bi sze drúgi za katolicsana zvaó zvün onih, ki to právo vero drzsíjo, stero drzsi szv. *Petra* naszlednik, rimszki püspek *Damasus* pápa. Püspeke, stere szo ariánci pa ariánszki caszarje znasztao, je ztirao ino je vernomi lüdsztvi právoverne püspeke dopüsztó zebrati. To moremo znati naimie, ka je lüdsztvo katolicsanszko bilo, szamo caszarszki dvor

ino od njega szposztávleni püspecje szo je prisziljávali na ariánszko vero.

Poganszke cérkve je Theodosius dao szpozapreti, ár je te zse szkoro ne bilo pogana po véksih mesztaj. Vu Alexandrii, na egiptomszkom, je bila edna glaszovitna poganszka cérkev, stero kda bi razrüsili, sze je vözvedilo, kak szo poganszki popevje po szkrivni potáj hodili v cérkev ino szo vökradnoli tam odnet dáre lüdsztva. Escse notri vu sztebre bogov szo meli pot po steroj sze sto v njega szkrio pa gucsao z njega pred lüdsztvom, kak csi bi Bog szám gucsao.

Kda sze to vsze vözvedilo, szo ti szlednji poganje tüdi tam povrgli v onom drzsánji pogansztvo pa szo sze okrsztiti dáli.

Theodosius caszar je 395-ga leta vmro. Drzsánje je razdelo med dvema szinoma. *Arkáduszi* je dao izhodni tao, *Honoriuszi* pa záhodnoga. Pa od toga mao sze je te rimszko drzsánje vecs ne zjedinilo, nego je vszikdár razdeljeno osztalo.

*Bassa Ivan.*



## Krizsna pot.



szvéta Maticérkev jáko preporácsa pobožnoszt szv. krizsne poti, ár je na velki dűsewni haszek razmislávanje od moke i szmrti Jezusove. Tá pobožnoszt je nájbole mocsna skér — za pobožnoszt.

Szv. Leonárd Portomavrijszki franciskán, steri sze za sirjenje té pobožnoszti jáko trűdo, právi da pobožnoszt szv. krizsne poti lehko naprávi celo faro pobožsno. Zátó valá da vszi krscsani szlűzsijo sztov pobožnosztjov za szvoje zvelicsanje.\*)

A ka je to szv. krizsna pot? Krizsna pot sze zové tiszta pot, po steroy je nas Zvelicsiteo so, od Pilátusovoga dvorista do Kalvárije, Kak nam szpomin kázse da je to pot vecskrát pohodila B. D. Marija, pa i apostolje i prvi krscsani, a szledkar romarje. Sto je mogeo potűvati vu szvéto zemlo, pa csi tam zmolo krizsno pot, dobo je obilne odpűsztke.

Ali ne je bilo mogocse vszim vu szv. zemlo potűvati zátó je szv. Maticérkev dopűsztila da sze tej odpűsztki lehko dobijo vu cėrkvaj i na drűgih mesztaj, gde szo stácie posztávlene.

Drági krsztjani ne pozábimo ni mi na to velko pobožnoszt, ár je tá pobožnoszt med vszej pobožnoszti, zvűn szv. precisicsávanja, Bogi nájmilejsa i pred Bogom nájvecs valá i njemi sze nájbole dopáda.

H. H.



\*) Instructio de Stationibus s. Viae Crucis.



### **Drobis.**

**Turinaz**, nenszki pŭspek na francuszkom szo za szvoje dŭhovnike edno okrozsenco vŏdáli, vu steroj szo osztro zapovedali, naj dŭhovnicje nikomi grehov ne odpŭsztijo, ki szvétoj matericérkvi protivne novine estéjo i voziti dájó. To bi pri nasz tŭdi potrebno bilo. Vej sze pa szamo vu szebi razmi, ka taksi krscsenik, ki z szvojimi penezami neverne, Bogi i njegovoj právoj veri protivne novine podpira, zse ne dober krscsenik, ár te ne bi plácsao tiszte, ki njegovo vero od dnéva do dnéva doli noszijo. Krscsenik szamo krscsenike naj podpira vu vszem, te mo mocsni, ovacsi nikdár ne.

**Katolicsanci na Angleskom.** Poleg szvedocsansztva letosnjega anglezskoga semalizmusa je vu Anglii 5 million i 500 jezér katolicsanov, v Gibraltari i Málti 215 jezér, v Ázsii (vu anglezskih drzsánjah) 2 millioni, v Afriki 400 jezér, v Kanadi 3 millione, V Ausztrálii i Ney-Zélandi edna milliona, vsze vkŭp 12 million vise. Nadpŭspekov májo 30, pŭspekov 108, apostolszkih vikáriusov (poszve-eseni pŭspecje vu misszijonah) 43. Idé tam tŭdi naprej pravica, kama je escse pred szto letmi katolicsanszki pop ne szmeo nogé polozsiti! Tak Bog pokázse, ka on pozna

prillike za vszaki národ, z sterimi njega k szebi vlecse, naj szi szamo zaszlúzi on národ miloscsó njegovo.

**Od X. Pius pápe** známo, ka tak proszto zshivéjo, ka za szvojo persono nikaj vecs ne ponúcajo, kak te náj-szirmaskesi vesznicski plebánus. Szamo tak szo mogocsi kaj prisparati z dárov szvéte materecérkve za dobre nácsine, stere peneze radi dájo na obcsinszke potrebsine. Tak cstémo od njih, ka je z japónszkoga eden missionarszki púspek hodo pri njih, steri njim je naprejprineszeo od edne sole jáko potrebne pa jih je pitao, jeli szlobodno pri njihovom kaszeri túdi potrúple za máli dár. Pápa szo sze naszmejali, gorisztánejo, idejo k ednomi sztoli pa z kiste vóvzemejo edno skatulico z zlátami pa njemi prek dájo. Missionar csüdivajocsi sze dene: „Szam ne znao, szvéti Ocsa, ka je njihov kaszer tak blúzi.“ „Ne núcam ga“, szo odgovorili mirno pápa. Ne núcajo ga pa ztem túdi sparajo za poszebne potrebsine katolicsanszkoga szveta.

**Tozsimo sze**, ka je szvet vszikdár hűsi, ka zsiva vera minjávle iz szrca lűdsztva pa celi szvet iscse zroke, odked je to. Edne nemske novine nam popisejo, ka je na nemskom vu szlednjih letah 2300 menje mladéncov sztopilo na luteranszki popovszki sztális, kak inda; zákonszkih luteranszkih továrisov sze zse vszako leto dvakrat telko dá razpiszati znova, kak pred deszetimih letih, vu cérkev pa z edne sztotine dvá-trije idejo pa je med njimi eden velki tao, steri zse nancs krsztiti ne dájo decé szvoje. Kaj pa te ne bi ete szvejt na nikoj so. Tá neszrecsna vóra je prineszla zmeslavico med národe, ona je odlocsila milione lűdih od krila práve cérkve Krisztusove pa ona túdi zdaj na nikoj ide vu szvojoj prvoj domacsiji pa njéni dűh je tiszti, steri sze tak med nami razpresztira, ka nancs vpamet ne vmememo pa pomali z njimi vréd szami od vere pridemo, csi de dugo tak slo. Molimo za nase vu tmici blodécse brate, naj je obhodi szvetloszt szvétoga Dűha, ka sze nazajpovrnéjo k jedinoszti ovcsárnice Krisztusove.

**Krüh nas vszakdenésnji** proszimo vu molitvi pa csi ga mámo, szmo li ne zadovolni — da bi escse prej malo meszá poleg bilo pa kupica vina. Pravica je pa tak, ka szo národje nancs krüha ne meli vszikhár pa po vnogih mesztaj szveta nancs denésnji dén ne imajo. Zaprva je krüh ne kvaséni bio. Za csasza Ábrahámovoga szo ga escse ne poznali tam. Vu egiptomskoj vozi szo sze návcsili krüh pecsti. Pri Mojsesi zse jé od kvasénoga i nekvasénoga krüha gucs. Grecski národ sze je od egipcsán-cov vsio krüh pecsti, rimlánszki národ od grkov. Za csasza Krisztusovoga szo rimlánci escse ne krüha meli pri vojszki, nego melo szo dobili vojácje pa szo szí nikso takso ráno rédili z njé, kak je polenta. Kak szo rédili kvász, ne vemo, nego nas kvász sze je nájprle na denés-njem francuszkom nűcao. Po szevernih krajaj Europe komaj jezero let jejo krüh — po nemskom escse izda szo krajine, kde nekvaséni krüh májo szamo, pa tisztí jáko csaren. Prinasz zse 1357-ga leta bio pek vu Soproni, znaménje, ka szo pekli krüh. Za kvász szo méo nűcali duga leta, po vpogih krajinaj escse déndenésnji. Z toga vidimo, ka je vszakdenésnji krüh ne mála recs. Japonci, kitájci, indiánci, zamorci ga izda ne pecséjo. Dve tretini szveta ne ve, ka je krüh, za to, csi ga más, lűbi cstevec, rad boj pa Bogi hválo daj, ka ti ga je dao, rad ga razlomi za szirmáka, ki ga szám ne pripovao, pa csi te zseleuje vecs i drűgoga kaj proszi, zmiszli szí na tiszte, ki nancs toga ne imajo pa drűge hráne tűdi ne, stera bi za vsze potrebsine tak pripravna bila, kak je nas bozsikhár, vszakdenésnji técsen krüh.

**Missionarje** hodijo tűdi med nami na pozvánje edne, ali drűge fare recs bozso i pokoro glászit, nego toga escse pri nasz ne viditi, ka vu Ameriki edno drűzstvo zmiszlilo. Dáli szo naime napraviti edna 22 metrov duga zseleznicska kűkola, vu sterih je oltár goriposztávleni. Z temi kolami sze dájo missionarje odpelati vu taksa meszta,

kde escse ne katholicsanszkoga dühovnika, tam sze dájó na kakse sztránszke sinje porinoti pa vöoglászijo po meszti, kda de szv. mesa, kda sze lehko szpovej, kda do krsztili escse nekrscseno deco krscsanszki sztarisov, kda de predga i férma it. d. pa sziomasko lüdsztvo, stero je z vszeh tálov szveta vküperzprislo ino zse zná biti leta dni ne vidlo bozse szlüzsbé i prijélo szakraméntomov, sze vu trumaj rivle tá poszlúsat recs bozso i vzsivat blagoszlove i szvesztva szv. matere cérkve. Tak sze novih csa-szov nove iznájdbé ponúcajo na razsirjávánje i potrdjávánje práve vere.

**Edna vöra.** Edwárdi, anglezskomi králi je eden vö-rar takso vöro napravo, stera prej kázse vöre, stiri tále leta, meszece, to tüdi pokázse, kelko vöra je na sterom-stécs meszti zemlé, kak sze zemla obrácsa, kak dugi je dén i nocs pa jesz ne vem ka escse vszefelé ta neszrecsna vöra more kázati za ednoga csloveka, nego edno li znám, steroga ne pokázse ni édna vöra na szvejtí naprej i to je vöra szmrti. Csi bi takso vöro sto zmiszlo, ka bi to znála pokázati, on bi nájbogatesi cslovek zemlé posztano. Vszaki má domá na szteni, vnogi vu zsepi vöro, one do vszakomi kázale vöro njegove szmrti, szamo, ka de te zse prekeszno, zátó zravnajte kazálec naprej pa pravte, kda de zaisztino telko vöra, kak zdaj kázse, bom zse zná biti mrtev, pa vcsinte to vecskrát vu zsvilenji ino szí premislávlite od recsi ete pa te z lehka csakali vazo szle-dnjo vöro, ár te lepo priprávléni na njo.

**Bolivia** drzsánje, v Jüzsnoj Ameriki, je tüdi tak nap-ravilo letosz, kak francuzje v preminocsih letaj. Krizse vö z sol, Bogá vö z országa, to szo povedali vö vu no-vih právdaj pa zdaj njim dühovnicje z miloscisine zsvéjo, deca pa vsolo ne hodijo, ár szo baráte pa nüne ztirali, steri szo je dozday vcsili. Zday njim nikaj ne szila vecs znati, glavé szo njim tak szvetle od neverne modroszti pa escse razpokajo, csi de sto vecs znánja vu njé szprávlao.

„**Vö z Krizsom z sole**“, to je bila tiszta recs, stero szo szlobodnozidárszka drűzstva vödalá láni pa stero szplój ponávlaajo vszi nepriatelje szv. materecérkve. Za to szo záprli doli vsze sole na francuszkom, vu sterih sze je Bog csasztio, szo ztirali vsze skolnike, ki szo Bogá tűdi molili, pokastigali vnoge pűspeke i nűne, stere szo krizsa ne stele vövrzsti, notrizáprli plivánuse, steri szo cérkve szvoje ne steli pred szvetszkimi csasztnikami odpreti i njim cérkve prekdati, cele obcsine szo strofali, stere szo cerkvi i sole vu roki katolicsanszke cérkve stele niháti — pa szo zdaj te tak dalecs prisli, ka szami neverni minisztri i drzsávni csasztnicje právjio, ka za málo vremen de sze prinji vsze lűdsztvo klalo, za tovaje ne bo zadoszta voze i zsandárov ino vojszka, stera sze z tak drágimi penezi goridrzszi ne bode vredna nikaj, ár niscse ne bode steo szvojih visesnjjih poszlűhnoti! Zsalosztno je, nego zaszlűzseno. Krscsanszki sztarijsje, szkrbte sze verno, csi vam je li tesko, za krscsanszke sole!

**Civilszki zakon** je tak potrebna sztvár, ka szmo sze mi vogri tűdi pascsili nas národ z tem szrecsnesega vesiniti. Nego zdaj cstém edno dogodbo, stera sze je v Newyorki zgodila. Niksi John Colten Smith sze je leta 1888-ga ozseno pa szi je vzéo Lillian Wrown goszpodicsino. Sze razmi, ka szamo po civilszkom. Za edno leto szta sze navolila eden-ovoga pa szta obadvá notridalá tozsbo, naj jihva razlocsijo. Szodnija je to vesinila, vej je civilszki zákon za to, ka ki sze scsé, sze lehko znova razpise. Szamo ka szta dugo ne szamá bilá, za edno leto je zse vszaki meo novoga továrisa. Da pa to edno meti na veke je li tesko, za krátek csasz szta sze z temi novimi tűdi razpiszala. Na trétjikrát szta sze ozsenila pá z novimi personami — pa szta zdaj te dobila odlocsbo (végzés) od prve szodnije z Philadelfie, ka je prvi zákon nevaláno bio razvézani. Onjeva na to piseta eden ovomi pa szta zdaj znova veszéo vkűper, csi li ka escse dve zseni nje-

govivi i dvá mozsá njéniva zsvéta. Jeli, ka je pörgárszki zákon cse den cslovek zmiszlo?

**Kelko spota** mecsejo na nász krivoverci ino neverni lűdjé za toga volo, ka mi poglavára nase vere, rimszkoga pápo, vu tűhinszkom drzsánji mámo. Pa zokaj? Ár znájo, ka more biti eden poglavár za celi szvet, ki nasz vkűp-drzsi, ovacsi je jedinoszti vere obcsuvati ne mogocse pa záto lármajo, ár bi nasz radi iznejedinili z tem, ka bi nasz odtrgnoli od pápe. Pa kda znami tak jálno zahájajo, te szami protestantszki popevje (kalavinje i luteranje) ta-nácse drzsijo med szebom, ka bi njim tűdi potrebnó bilo edno szredinszko meszto, stero bi na celi szvet njuv melo oblászt paziti, naj bi sze po taksem jedinoszt njihove vere tűdi nazajszprávila. Na svicarszkom, vu Genf meszti, bi szí radi szvoj Rim goriposztavili pa szvoje pápe. Z toga vidimo, ka kda sze norcsűjejo z nasega papo i pápinsztva, te po pravici nevoscscenoszt z njihovi jezikov guesi.

**Zvonenja** je francuszka právda escse ne prepovedala, nego naiseo sze je eden kűvet po iméni Dubief, steri je pörgarmester vu Prissé városi ki proba, ka de lűdsztvo pravilo, csi zvonenje tűdi prepovejo. Dao je vű zapoved, ka vu onom városi zaűtra pred 7-ov i vecsér po 7-ój vűri ne szme zvoniti na cerkveni námen (na pörgarszkoga szlobodno), pri szprévodaj szamo párkrát szlobodno vdári z zvonom, z sterim zacsétek i konec szprévoda znamenűje pa vu nájvéksoj szlovesznoszti sze tűdi ne szme od 10-minut duzse zvoniti. Ka miszlíte, ka ono lűdsztvo na to právi, stero szí je taksega pörgarmestra i kűveta zébralo? Bozsnják bozsnjáke vodi.

